

ВЕТЕРИНАРНА

травень 1999

МЕДИЦИНА УКРАЇНИ

ШЕВЧЕНКО

З світлим днем великої Перемоги,
дорогі колеги!

ТРИВАЄ ПЕРЕДПЛАТА НА ЖУРНАЛ "ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА УКРАЇНИ" З 1 СІЧНЯ 1999 РОКУ! ПЕРЕДПЛАТА ТІЛЬКИ ЧЕРЕЗ РЕДАКЦІЮ КОМПАНІЇ "ВЕТІНФОРМ". ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ РОЗ'ЯСНЮЄТЬСЯ У ВКЛАДІШІ ДО ЖУРНАЛУ (ДІВ. РОЗБОРОТ).

Перший ювілей... 1

1 ОРГАНІЗАЦІЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ СПРАВИ

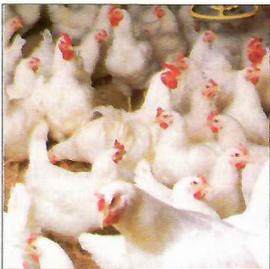
А.Середа 4
*Оздоровлюємо тварин від
гельмінтозів*

**2
ВІТАЄМО ЮВІЛЯРІВ** 5, 8, 13, 41

3 ПЕРЕВІРЕНО ПРАКТИКОЮ

Михаїл Сандин 6
*Вакцинація птиці
інактивованою вакциною проти
болізни Гамборо*

Сергій Бобруйко 35
*Егоцин та енроксил у комплексі
заходів проти хвороб, зумовлених
патогенними серотипами E.coli*

**Володимир Береза,
Микола Пацюк,
Микола Білоус** 37
*Застосування сполук йоду при
гострих розладах травлення у
новонароджених тварин*

ЗМІСТ 5'99

ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА УКРАЇНИ

Виробничо-науковий щомісячник
ДЕРЖАВНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ
ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
Міністерства агропромислового
комплексу України

Реєстраційне свідоцтво КВ №1852
від 7 березня 1996 р.
Засновник і видавець —
товариство "Ветінформ"

Редакційна рада:

П.П.Достоевський
(голова редакційної ради)
Ю.Г.Артеменко, А.В.Березовський,
І.Ю.Бісюк, В.О.Бусол,
В.М.Власенко, В.П.Главацький,
В.М.Горжесв, М.В.Косенко,
В.І.Левченко, В.П.Литвин,
В.Т.Лісовенко, А.Й.Мазуркевич,
А.Ф.Ображей, М.С.Павленко,
В.А.Прискока, Г.Г.Харута,
Г.О.Хмельницький, В.І.Хоменко

Редакція:

О.В.Колганов
(головний редактор)

З.І.Іваненко,
В.С.Радько, О.О.Пімбал,
Н.П.Авсюкевич

Відділ дизайну:

Я.В.Писарева, О.І.Швидкий

Адреса для листування:

252150 Київ, а/с 138,
редакція "ВМУ"
Тел./факс: (044) 227-43-77
Відділ реклами: тел. 261-57-86

Е-mail:

vetmed@vetinform.nauu.kiev.ua

При передруку посилання на
"Ветеринарну медицину України"
обов'язкове
Відповідальність за зміст реклами
несе рекламодавець

Наклад: 10000 прим.

Передплата здійснюється
безпосередньо через редакцію
Вартість номера — 1, 4 ум.од.

© Товариство "Ветінформ",
1999
© "Ветеринарна медицина України",
1999

4 ПРАКТИКА, ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

М.І.Гедзик, 7
Г.Т.Дем'янчук
*Ефективність використання
ріпакової макухи з різним рівнем
глюкозинолатів у раціонах
ремонтних телиць і корів*

5 НАМ ПИШУТЬ

Петро Мельник 9
Все життя разом
Андрій Грищук 48
*Лікування затримок посліду
в корів та первісток*

6 ВЕТЕРИНАРНІ ПРЕПАРАТИ

Зареєстровано в Україні 10

7 ОФТАЛЬМОЛОГІЯ

Микола Морозов 12
*Епізоотологія
кератокон'юнктивітів великої
рогатої худоби в господарствах
півдня України*

8 ЛАБОРАТОРНА ПРАКТИКА

Лідія Погребняк, 14
**Сергій Грачов,
Ольга Корзуненко**
Методи детекції зеараленону

Шарль Нтахоншикіра 33
*Діагностика лептоспірозу
методом імуноферментного
аналізу*

Микола МОРОЗОВ, аспірант
Одеський державний сільськогосподарський інститут

ЕПІЗООТОЛОГІЯ КЕРАТОКОН'ЮНКТИВІТІВ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ в господарствах півдня України

Серед багатьох захворювань сільськогосподарських тварин значне місце посідають хвороби очей, зокрема масові кератокон'юнктивіти великої рогатої худоби, що можуть охоплювати до 90% поголів'я (В.Н.Авроров, 1987; В.А.Черванев, 1989; Л.І.Юрченко, О.Л.Юрченко, 1998 та ін.). Найчастіше діагностуються кератокон'юнктивіти, збудниками яких є рикетсії, хламідії, вірус інфекційного ринотрахеїту, *Moraxella bovis*, телязії. Трапляються також кератокон'юнктивіти, зумовлені авітамінозом А (А.В.Лебедев, А.И.Федоров, 1981).

Ці захворювання завдають значних економічних збитків: у тварин знижується молочна продуктивність та приріст живої маси; затримується ріст і розвиток молодняка; 25—30% тварин, що перехворіли, стають сліпими (М.В.Плахотін та ін., 1966; В.Н.Авроров, 1987; А.В.Лебедев, А.И.Федоров, 1981).

МЕТОЮ НАШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ було вивчення поширення, етіології та деяких питань епізоотології масових кератокон'юнктивітів великої рогатої худоби в господарствах півдня України.

МАТЕРІАЛ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження проводили в Одеській області з 1996 по 1998 рр. на великій рогатій худобі червоної степової породи та місцевих тваринах різних вікових груп. При цьому проводили епізоотологічне обстеження неблагополучних господарств; клінічне дослідження тварин; застосовували методи світлової мікроскопії, імунофлуоресцентний, бактеріологічний та біохімічний.

Досліджували мазки-зскрібки з кон'юнктиви, вміст кон'юнктивального мішка та кров хворих тварин.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ

При бактеріологічному дослідженні вмісту кон'юнктивального мішка 85 хворих на кератокон'юнктивіти тварин нами виділено 236 штамів та ідентифіковано 15 видів мікроорганізмів, у т.ч. 9 паличкоподібних (*E. coli*, *S. xerosis*, *S. bovis*, *V. megaterium*, *V. subtilis*, *V. brevis*, *V. larvae*, *V. stearotermophilus*, *M. bovis*) та 6 кокоподібних (*Staph. aureus*, *Staph. epidermidis*, *Staph. saprofiticus*, *Dipl. pneumoniae*, *Enter. faecium*, *Str. sp.* група N).

Із паличкоподібних найчастіше виділялися *V. megaterium* і *V. subtilis*, відповідно 16,95 та 13,56%, а з кокоподібних — *Staph. aureus* (17,37%), *Moraxella bovis* (2,11%).

Паралельними дослідженнями мазків-зскрібків із кон'юнктиви тварин з ураженнями очей у реакції прямої імунофлуоресценції із флуоресціюючими імуноглобулінами виявлено рикетсії, хламідії, вірус респіраторно-синцитіальної інфекції та вірус інфекційного ринотрахеїту (див. таблицю).

Крім того, проведено мікроскопічне дослідження 685 мазків-зскрібків із кон'юнктиви, пофарбованих за Романовським—Гімзою. При цьому внутрішньоклітинні включення виявлено у 79,5% проб досліджуваного матеріалу (див. рисунок).

Внутрішньоклітинні включення

Паралельно було проведено мікроскопічне дослідження мазків-зскрібків із кон'юнктиви телят 2-тижневого віку із захворюванням очей та їхніх клінічно здорових матерів. У всіх досліджуваних тварин встановили наявність рикетсій.

У результаті проведеного дослідження на телязіїз 385 тварин із різних господарств з клінічною картиною кератокон'юнктивіту телязій не виявлено.

Біохімічне дослідження сироватки крові 138 хворих тварин з ураженням очей показало, що у 62,3% з

них рівень каротину нижчий за фізіологічну норму. Ці дані узгоджуються з даними Одеської обласної лабораторії ветеринарної медицини (за 3 останні роки кількість проб крові, в яких вміст каротину був нижчим за фізіологічну норму, становила 51%).

Протягом 1996—1998 рр. ми реєстрували хвороби очей у тварин у 16 із 26 районів Одеської області. Обстежено більше 7,5 тис. голів великої рогатої худоби з 9 господарств, де мали місце ці захворювання. Встановлено, що найсприятливішим до захворювання є молодняк великої рогатої худоби віком від 2 тижнів до одного року. Дорослі тварини хворіють значно рідше, і хвороба у них має більш доброякісний перебіг.

Кератокон'юнктивіти великої рогатої худоби у господарствах, де проводилися дослідження, реєструвалися протягом року, але пік захворюваності спостерігали у весняно-літній період. Захворюваність тварин коливалася від 8,8 до 70,9%. У цей період кератокон'юнктивіти мали добре виражений злоякісний характер, супроводжувалися більш глибокими патологічними змінами.

Захворюваність тварин восени коливалася від 3,3 до 20,0%. Перебіг — більш доброякісний. Зимовий період характеризувався спорадичними випадками кератокон'юнктивітів, в основному в молодняку великої рогатої худоби. Захворювання протікало хронічно й доброякісно.

Проведеними дослідженнями встановлено стаціонарність масових кератокон'юнктивітів великої рогатої худоби. У неблагополучних господарствах ці захворювання повторюються щороку, охоплюючи значну частину поголів'я.

На наш погляд, у передачі збудників масових кератокон'юнктивітів значну роль відіграють дорослі тварини.

Підсумовуючи результати досліджень, можна говорити про поліетіологічне походження захворювань очей у великої рога-

Георгію Миколайовицю Перепелиці — 60!

20 березня 1999 р. виповнилося 60 років з дня народження Георгія Миколайовича Перепелиці, провідного лікаря Чернівецького обласного підприємства ветеринарної медицини.

Георгій Миколайович народився в мальовничому передгірному містечку Вашківці, що на Буковині. Здобувши фах ветеринарного фельдшера після закінчення Хотинського ветеринарного технікуму в 1957 р., працював у колективних господарствах Вижицького і Заставнівського районів. У 1966 р. він з відзнакою закінчив Львівський зооветеринарний інститут і одержав призначення на роботу головним ветлікарем радгоспу "Молодіжний" Скадовського району Херсонської області, де пройшов добру виробничу школу, відпрацювавши майже 15 років.

Потім Георгій Миколайович трудився старшим ветлікарем ветеринарного відділу обласного управління сільського господарства, заступником начальника управління ветеринарної медицини, заступником головного державного інспектора ветмедицини області — начальником сектора державної ветеринарної інспекції.

Працюючи в управлінні державної ветеринарної медицини, Г.М.Перепелиця вніс вагомий вклад у подальше зміцнення авторитету служби ветеринарної медицини, поліпшення епізоотичного стану тваринництва, досягнення високих стабільних виробничих показників.

Георгію Миколайовицю притаманна висока компетентність, ерудиція, почуття відповідальності та відданості ветеринарній справі, якій присвятив все життя. Він постійно працює над підвищенням професійних знань, охоче й доступно передає свої знання і багатий життєвий досвід молодим фахівцям ветеринарної медицини.

Своїми добрими справами Георгій Миколайович заслужив глибоку повагу колег, керівників і спеціалістів підприємств ветеринарної медицини та господарств.

Проминули роки, побіліли скроні, нелегкі пройдені шляхи. Та активне життя продовжується... Ось вже й син Микола другий рік працює лікарем Чернівецької міської лікарні ветеринарної медицини. Задоволений батько обраною професією сина, який продовжує справу його життя.

Вітаючи Георгія Миколайовича з ювілеєм, бажаємо йому міцного здоров'я на довгі та світлі роки, зацішку, достатку і злагоди в рідній домівці, щастя й радості від дітей та онуків.

Колеги та друзі

тої худоби в обстежених господарствах. Про це свідчить паралельне виділення від хворих тварин збудників рикетсіозу, хламідіозу, респіраторно-синцитіальної інфекції, інфекційного ринотрахеїту та мораксельозу на фоні гіповітамінозу А.

Найбільш вірогідним збудником кератокон'юнктивітів у великої рогатої худоби в Одеській області є рикетсії.

ВИСНОВКИ

1. Масові захворювання очей у великої рогатої худоби зареєстровані в 16 із 26 районів Одеської області.

2. Хвороби очей у великої рогатої худоби в умовах господарств півдня України мають поліетиологічну природу. Найбільш вірогідним збудником є рикетсії. Вони виділяються у 71% обстежених тварин.

3. До кератокон'юнктивітів великої рогатої худоби найбільш сприйнятливий молодняк віком від 2 тижнів до одного року.

Результати досліджень мазків-зскрібків із кон'юнктиви хворих тварин (n=31)

Збудники	Отримано позитивні результати	
	всього	%
Рикетсії	22	70,96
Хламідії	12	38,70
Вірус респіраторно-синцитіальної інфекції	10	32,26
Вірус інфекційного ринотрахеїту	1	3,22

4. Для масових кератокон'юнктивітів великої рогатої худоби характерна весняно-літня сезонність.

5. Найбільш вірогідним джерелом збудника є дорослі тварини, в яких клінічних ознак хвороби не спостерігається.

РЕЗЮМЕ

Епізоотология кератокон'юнктивитов крупного рогатого скота в господарствах юга України. Н.Г.Морозов.

Массовые заболевания глаз у крупного рогатого скота зарегистрированы в 16 из 26 районов Одесской области. Они имеют полиэтиологическую причину, но наиболее вероятным возбудителем являются риккетсии, которые выделяются у 71% обследованных животных.

К массовым кератокон'юнктивитам крупного рогатого скота более восприимчив молодняк в возрасте от 2 мес. до одного года. Для этого заболевания характерна весенне-летняя сезонность. Наиболее вероятным источником возбудителя являются взрослые животные.

Some epizootic moments of mass cattle cornea-conjunctivitis in farms in South-Ukraine. N.G.Morozov.

Mass eye diseases of cattle were registered in 16 of 26 districts of Odessa region. The have a polyetiological cause but the most prevalent infecting agent is rickettsia, this agent was found by 71% of animals.

Particularly receptive to cornea-conjunctivitis are young animals at the age between 1 month and one year. For this disease is seasonality of morbidity in spring and summer typical. The most possible source of trouble are full-grown animals. ■